

СТАНОВИЩЕ

на проф., д.изк. РОМЕО ВАСИЛЕВ ПОПИЛИЕВ

от Института за изследване на изкуствата, сектор Театър, Б А Н,

romeo_popiliev@abv.bg; 0897023573,

за дисертационния труд на ЙОРДАН ГЕОРГИЕВ ГЕОРГИЕВ

„ТЕАТРАЛНИЯТ ПЪТ НА РЕЖИСЬОРА СЛАВИ ШКАРОВ”

за получаване на образователната и научна степен „доктор”, 2019 г.

Самият избор на темата от страна на Йордан Георгиев „Театралният път на режисьора Слави Шкаров” представлява изключително добро попадение не само за целите и задачите на един дисертационен труд, но и за крайно наложителното попълване на определена празнота в българското театрознание. Макар и познато име за част от театралните специалисти и то в твърде общия план предимно на движението на личните разкази и легенди, режисьорът Слави Шкаров остава по-скоро неизвестен като творчески път, стил и постижения през 70-те и 80-те години. Именно като явление в нашия театър досега той е неизследван, въпреки, че както напълно справедливо е отбелязано, може да се определи като един от особено своеобразните и забележителни режисьори от цялото тяхно силно поколение от края на 60-те до началото на 90-те години.

Поначало авторът е трябвало да се справи със самата неуловимост на своя обект на изследване – режисьора Слави Шкаров. Не само защото делото на режисьора е неизследвано досега, не само защото и немногобройните критически отзиви за него са къде точни, неточни, или са просто плод на недоразумение и неспособност то да се възприеме и още повече представи. Тази неуловимост на обекта, или ако не напълно, то поне не-до-уловимост, се преследва от Йордан Георгиев отначало през режисьорския метод и стил на работа на Сл. Шкаров с актьорите, както и с търсенето и наместването на визуалната среда и музикалното оформление, а после през формата на неговите спектакли, отличаващи се с мозаечната си конструкция, с постоянното присъствие на иронията, преплетена с драматични или поетични внушения, със сюрреалните образи. Неговият нестандартен подход при провеждането на действия анализ, винаги актуално намерената сценична редакция на текста, неочакваното разпределение на

актьорите, особените режисьорски провокации към тях и способността му да разгръща и проявява техните възможности с хитроумни провокации и парадоксални решения наистина много трудно може да бъде обяснен рационално. В онова време и пространство на скучно, лесно преводимо, обяснимо и разположено в задължителни условия и обхвати театрално битие, Сл. Шкаров беше едно изключение, което за официалната театрална критика и рецепция просто потвърждаваше правилото и може би и поради тази причина тя по-скоро отбягваше да се занимава с него. А и тази постоянна игра на значенията и преливане между сериозно и смешно, което го правеше съзвучен на постмодерното време, без тогава дори да сме подозирали тази, така или иначе, наша неизбежна културна разположеност в света, а може би и той самият не я е допускал, допринасяше за трудната възможност Шкаров да бъде разглеждан в някаква обща история на *социалистическия* ни театър от онова време. Докторантът напълно е схванал това обстоятелство и затова се е насочил към свидетелствата и спомените на съвременниците, с които театралният път на режисьора се е пресичал. Това всъщност е *тайната история* на режисьора и неговите спектакли, която трябва да излезе наяве и с тази задача Йордан Георгиев се е справил твърде успешно. Още по-забележително е, че това *проявяване на тайното* е дело на един незрящ човек, който обаче има усета, нагласата и знанията да открие тъкмо невидимото; невидимия Шкаров. Във всичко това се съдържа една особена, шкаровска ирония, която, все пак, въпреки своята крехкост, ни вдъхва упование в постижимостта на непостижимото.

Подбраните спектакли на Сл. Шкаров от докторанта отразяват наистина най-значимото в театралната му дейност. Те са разгледани достатъчно пълно и подробно отново предимно на базата на преките свидетелства и в по-малка степен на рецензиите и отзивите в медиите. Той е обяснил достатъчно добре причините за това. Но всъщност дисертантът се е позовал на всички възможни източници, писани или неписани, които могат да бъдат налице към настоящия момент. Има сравнително лесни, но има и трудни за изпълнение задачи. Йордан Георгиев се е заел с второто и това следва да се има предвид. Съгласен съм със справката за приносите и със заключението на автора, че театралното дело на Сл. Шкаров „принадлежи към най-плодотворното и авангардното, което онази епоха е създала в българския театър”. Авторефератът е написан и оформен според изискванията. Работата на Йордан Георгиев би следвало да бъде издадена и като книга след някои редакционни поправки, особено що се отнася до допуснати отделни повторения в различните части на някои цитати, разсъждения и изводи.

С оглед на казаното дотук, смятам, че предложеният от Йордан Георгиев текст на неговата дисертация изцяло отговаря на условията за получаването на образователната и научна степен „доктор”, за което гласувам с пълно убеждение.

Гласувам с ДА.

Проф., д.изк. Ромео Попилиев